

Pressmeddelande

16 APRIL 2002 NR 18

Det ekonomiska läget

Förste vice riksbankschef Lars Heikensten höll under tisdagen ett anförande med titeln "Det ekonomiska läget" på ett seminarium arrangerat av Skattebetalarnas förening. Heikensten kommenterade bl.a. utvecklingen sedan förra inflationsrapporten offentliggjordes den 19 mars.

"I den inflationsrapport som Riksbanken presenterade för knappt en månad sedan räknande vi med att konjunkturen i vår omvärld successivt skulle återhämta sig under året. Tillväxten i den svenska ekonomin bedömdes också vända uppåt. I år räknade vi med en tillväxt på 1,6 procent och nästa år med 3 procent. Därmed väntades också inflationstrycket så småningom komma att öka", sa Heikensten. "Av rapporten framgick också att vi räknar med att inflationen kommer ner i vår, men inte så mycket som vi tidigare trott. Den relativt höga underliggande inflationen, i kombination med högre löneökningar under fjolåret, talar för att det finns mindre ledig kapacitet än väntat. I rapportens huvudscenario beräknades inflationen både enligt KPI och UNDEX uppgå till 2,2 procent på ett år sikt medan den var 2,4 respektive 2,2 procent på två års sikt. Mot den här bakgrunden beslutade vi att höja styrräntan med 0,25 procentenheter till 4,0 procent," sa Heikensten.

Heikensten fortsatte med att ta upp tre frågeställningar som förekommit i diskussionen sedan reporäntebeslutet togs.

"1. Varför höjde Riksbanken reporäntan så snabbt och före många andra centralbanker?"

Med den prognos vi gjorde var beslutet naturligt. Vi fattar våra beslut på basis av en bedömning av den svenska inflationen i första hand 1-2 år fram i tiden, inte på basis av vad andra gör. I det relevanta perspektivet var inflationen för hög, oberoende av om vi mäter den med KPI eller UNDEX. Det finns i och för sig inslag i den svenska inflationsbilden som påminner om den utomlands, inte minst att prisökningstakten i tjänstesektorerna är relativt hög. Jämfört med andra länder är dock det underliggande kostnadstrycket i Sverige högre, särskilt som det kommer till uttryck i lönernas ökningstakt. De har exempelvis under flera år varit någon procent högre än i euroområdet kärnländer. Mot den här bakgrunden är det inte särskilt förvånande att vi höjde reporäntan nu och att vi har ett högre ränteläge, särskilt som också finanspolitiken är mer expansiv och kronan fortfarande är ganska svag.

SVERIGES RIKSBANK

Telefon
08-787 00 00

Telefax
08 - 21 05 31

E-post
registratorn@riksbank.se

Internet
<http://www.riksbank.se>

2. Varför höjer Riksbanken reporäntan när inflationen bedöms sjunka framöver?

Riksbanken tror att inflationen kommer att komma ner under våren mot 2 procent. På den här punkten skiljer vi oss alltså inte särskilt mycket från flertalet andra bedömare. En del av den inflationsuppgång vi fick under fjolåret kan förklaras av utbudsstörningar. Det finns fortfarande goda skäl att tro att effekterna av dessa kommer att falla ur statistiken under våren. Det som oroar oss är den mer trendmässigt, underliggande uppgången i inflationen som skett därutöver. Till detta kommer förstås att fokus är inställt främst på vad som händer 1-2 år framåt. Vad som händer den närmaste tiden med inflationen är därför inte avgörande för vårt agerande om det inte påverkar vår mer grundläggande syn på hur ekonomin fungerar, hur inflationsbenägen den är osv.

3. Har inte Riksbanken gjort ett lappkast i sin bedömning?

Det är sant att vi blivit något mer pessimistiska i vår syn på inflationen och att detta slagit igenom tydligare i den senaste rapporten. Men något lappkast är det inte frågan om. Redan när den överraskande inflationsuppgången kom i våras flaggade Riksbanken för att inflationsriskerna kunde var högre än vi trott. I majrapporten förra året skrev vi exempelvis att 'riskerna förknippade med den inhemska efterfrågan och utväxlingen mellan tillväxt och inflation i Sverige utgör en något större uppåtrisk för inflationen än i föregående rapport. Det kan inte uteslutas att den högre registrerade inflationen delvis är ett tecken på att resursutnyttjandet är mer ansträngt än vad som antagits i huvudscenariot.' Denna oro har vi levt med och kommunicerat därefter och den har slagit igenom i våra samlade bedömningar av inflationen. Därmed har också penningpolitiken påverkats på ett tydligt sätt; vårt ränteläge i förhållande till omvärlden har krupit upp," fortsatte Heikensten.

Avslutningsvis kommenterade Heikensten vad som hänt sedan inflationsrapporten publicerades: "På det hela taget tycker jag att den bild som där fanns av den internationella konjunkturen har bekräftats. Data från USA har möjligen varit marginellt starkare än väntat, men de motiverar inte annat än marginella förändringar i synen på tillväxten i omvärlden. Också konjunkturdata som inkommit för Sverige ligger i linje med den tidigare bedömningen. Inflationen den senaste månaden blev något högre än väntat, men den inhemska inflationen var å andra sidan något lägre månaden innan. I sig ger inte dessa siffror anledning att ändra den mer grundläggande inflationsbilden, men de är naturligtvis bitar i det pussel vi lägger. Uppgången i oljepriserna oroar förstås, men det finns skäl att betona att den inte bara har direkta effekter på inflationen utan också på de disponibla inkomsterna och därmed den aggregerade efterfrågan. Till bilden hör att uppgången i oljepriserna går hand i hand med en politisk oro, som gör att nettoeffekten av det som nu sker på inflationen på 1-2 års sikt inte är självklar," sa Heikensten vidare.

"Sammantaget tycker jag idag inte att det finns skäl att påtagligt ändra den bedömning av inflationen vi gjorde i den senaste rapporten och som också reflekterades i protokollet från det penningpolitiska mötet den 18 mars," avslutade Heikensten.